

zdanje

filip larkin

ŽIVOTI

I

Trgujem s farmerima, stvari kao umaci i hrana.
Svskog trećeg meseca rezervišem mesto
U N-hotelu u N-tonu, na tri dana.
Dečko ponese moj prazan stari kožni kofer
U jednokrevetnu sobu gore, tu okačim šešir.
Jedno pivo, a onda »obed« uz koji čitam
N-sajrski Tajms, od supe do kompota od kuršaka.
Rođenja, smrti. Na prodaju. Iz policije. Delovi za kola.

Posle, viski u Salonu: Klaf,
Mardžits, Kapetan, dr. Voterson;
Ko nekako petlja, ko je u čabru,
Državne takse, plate, kamate.
Dim lebdi pod svetiljkama. Slike
Na zidovima smešne – lov, jaruge, trice
Koje niko ne primećuje niti se ikoga tiču. Zvuk
Domina iz Kafane. Ja stojim tu blizu.

Kasnije, trg je prazan: ogromno nebo
Cedi se u zaliv kao u korito
Zlatne ruke, a na Carinarnici
Još uvek prozor svetli. Ja dremam
U bišjim vojnim čaršavima, pitajući se zašto
Mislim da je vredno ovde dolaziti. Otac je mrtav:
On je dolazio često, ali sada ja vodim posao.
Vreme je za promenu, hiljadu devetsto dvadeset devete.

II

Sedamdeset stopa niže
More se uvis rasprskava,
Padajući zatim da uspenaša
Bočnu platformu – stepenice –
Talasa penu, raduje se!

Za oko, stene se povijaju.
Dagnje, prilepci,
Čuvaju prionljivost
U lednom sklizanju –
Stvorenjca, volim vas!

Danju nebo se diže
Grozd-tamno, nad slanim
Nezasejanim uskomešanim poljima.
Radio otire noge po hrupi
Govoreći mi o drugim mestima:

Barometri padaju,
Prozori zatvoreni kopcima,
Brodovi je vezano kao psi,
Živost u zgurenim krčmama
Konzervira scene s mora –

Dalje od toga svega!
Noću sneg luta
(O, otkaći umoljčani svet)
Širinom krutih pokreta
Poput kože crnih voda.

Zaštićen oštroumljem,
Postavljam tanjir i kašiku,
A nakon toga gledanje u karte.
Osvetljeni nagnuti linijski brodovi
Kao ljudi svet put traže k zapadu.

III

Večeras obedujemo bez Učitelja
(Noćna mu isparenja ne gode);
Porto se toči utoliko brže,
A teme začinjaju s ne manje lakoće –
Čiji su najveći prihodi s crkvenih imanja,
Koliko donosi šuma prema Snejpu,
Imena za pudendum mulieris,
Zašto Juda naliči dželatlu?

Plamen se sveća gubi, pa opet raste:
Naš peharnik Gladnica slaže trupce,
A iza pregrade ostavlja nokšir
(Brže nego ići u zahod).
Vino zagreva i lica i čudi:
Zakletvom podržane tvrdnje lete
O reumatskoj groznici, uskršnuću,
O kraljeubistvu i piti od zečevine.

Okolina polja hladna su i blatna,
A kaldrmisane bliske ulice tihe,
Stipendista u svojoj sobi cvokoće,
Kuhinjska mačka je izvršila ubistvo;
Na prašnjavim policama molitvenici i zadaci:
A iznad, haldejska sazvežđa
Povrh zbijenih sjakte krovova.

ZDANJE

Više od najvišeg hotela, blistavo saće
Pokazuje se na milje daleko, ali pogledaj.
Svuda okolo kao rebra zatvorene ulice, ustalasane
Kao veliki uzdah iz prošloga stoleća.
Vratari su neuredni; kola što neprestano
Pristižu do ulaza, nisu taksiji; u holu
Kao i puzavice, visi zastrašujući zadah.

Svuda brošure, revije i čaja toliko šolja
Kao u aerodromskom baru, a oni što krotko sede
U redovima metalnih stolica listajući otrcane strane,
Nisu daleko odmakli. Kao u lokalnom autobusu:
Ova odeća za grad i dopola pune torbe
I lica zabrinuta i spokojna pred sudbinom, mada
Svaki čas naide neka vrsta bolničarke

I odvede ponekog: ostali nameštaju šolje
U tacnama, kašljucaju, ili ispod sedišta
Traže rukavice ili nekakve karte. Kao da su ljudi
Iznenadjeni na ulici, radoznalo neumešani, za kratko
I nenadno bez kuće i imena; jedni su mladi, drugi
Stari, ali najviše ih je one neodređene starosti
Koja je bez izbora, na kraju nade; a svi su

Ovde da priznaju da je nešto krenulo loše.
To mora da je greška i to vrlo ozbiljna,
Jer gle koliko spratova joj treba, kako je
Visoko narasla do sada i koliko mnogo novaca ide
U pokušajima da se to popravi. Pogledaj sat,
Pola jedanaest, i još je radni dan, a svi ovi
Otrgnuti su od posla; gledaj ih dok se penju

Do određenih im spratova, kako njihove oči
Traže se sa slutnjom međusobno; dok prolaze
Neko ih u kolicima mimoide, sav u bolničkoj kao krpa
Ispranoj odeći; prepoznaju se opet. Mirni su. Da predstave
Sebi ovu novu stvar koju su smatrali običnom, čini ih
Mirnim, jer dalje od ovih vrata su sobe i sobe iza ovih,
I još više soba, svaka od njih dalja

I teže je iz nje se vratiti; a ko zna
Koji će videti i kada? Za tren zastani, pogledaj
Dole u dvorište. Svet napolju onaj je od nedavno:
Crvene cigle, obložene cevi i neko pored žuri
Prema kolima, parku, slobodan. Onda, dalje od kapije,
Saobraćaj; zaključana crkva; ulice skučenih pločnika
Gde deca kredom crtaju, a mlade žene posle friziranja

Nose svoju odeću s čišćenja. O, svete,
Tvoje ljubavi, tvoja sreća, dalje su
U bilo kome smeru odavde! I tako nestvaran,
Dirljiv je san u koji svi smo uljuljkani,
Ali iz kog se budimo odvojeno. U njemu, umišljanja
I neznanje koje nas štiti, kočice se
Kako bi nosili život, gubeći snagu jedino

Kad pozovu ih u ove hodnike (baš sada bolničarka
Ponovo odmahuje nekom da pride). Na kraju
Svako se digne i pode. Neki će do ručka izići, ili do
Četiri; ostali, ne znajući to, došli su da se pridruže
Nevidenim redovima, čiji beli nizovi
Leže odvojeno gore – žene, muškarci,
Stari, mladi; gruba strana jedinog novčića

Koji ovo mesto prihvata. Svi znaju da će umreti,
Ne još, možda ne ovde, ali ipak na kraju,
I negde na mestu sličnom ovome. To je ono što znači
Ova čisto stesana stena: borbu da se prekorači
Misao o smrti; jer osim njene moći
Koja nadmašuje katedrale, ništa ne sprečava
Tamu što dolazi, mada gomile svake večeri nastoje

Rasipnim, nemoćnim oprosanim cvećem.

FILIP LARKIN (Philip Larkin) (1922 – 1985)

Početkom decembra upravo se navršava godina dana od smrti velikog engleskog pesnika Filipa Larkina. Njegov nevelik poetski opus od četiri knjige predstavlja samo vrh engleske posleratne poezije. U središtu Larkinovog interesovanja nalazi se običan čovek našeg vremena, njegove iluzije i nadanja, njegove neverice i zabrinutosti, te njegovo suočenje sa univerzalnim kategorijama života, ljubavi, smrti. Pesma »Zdanje« data je slika bolnice, blistave građevine poput katedrale, a koja oličava ljudsku veru (i nemoć) pred smrću; triptih »Životi« hvata scene ljudskog života u različitim vremenima i oprečnim okolnostima: u prvom je reč o trgovačkom putniku u potrazi za identitetom uoči velike krize 1929. godine; u neku ruku pesnik evocira sebe; u drugom je oslikan život osamljenika u jednom svetioniku u naše vreme; u trećoj je Oksford iz XVII stoleća.

Prevod sa engleskog i beleška Srba Mitrović